

۱۱۶۵.۷

۱۳۹۷، ۱۰، ۱۰

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان لرستان

دانشکده داروسازی

آئین نامه داروخانه های آموزشی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی لرستان

دانشکده داروسازی خرم آباد در راستای رسالت دانشگاه علوم پزشکی لرستان و بر اساس برنامه ریزی آموزشی، به منظور ارتقا مهارت و آگاهی دانشجویان برای پاسخگویی به نیاز های حوزه سلامت، مطابق استاندارد های روز دنیا به تربیت دانشجویان داروسازی می پردازد. داروخانه های آموزشی یکی از مهمترین عرصه های آموزش دانشجویان داروسازی می باشند.

هدف: دستیابی به واحدی جهت ارتقای دانش و مهارت دانشجویان برای افزایش کارآمدی؛ مرکزی پاسخگو به نیازهای حوزه سلامت جامعه از طریق ارتقای کیفیت خدمات

تعاریف

وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

سازمان نظام پزشکی: سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

سازمان: سازمان غذا و دارو

داروخانه: موسسه ای پزشکی است که با اخذ مجوز از سازمان، تاسیس و با داشتن مسئول فنی واجد شرایط به ارائه خدمات تشخیصی و درمانی مرتبط با دارو خدمات مشاوره ای سلامت و عرضه فرآورده های سلامت از جمله دارو، گیاهان دارویی، فرآورده های طبیعی، سنتی، شیر خشک و غذاهای کمکی و غذای ویژه، مکمل های تغذیه ای و ورزشی، تجهیزات و ملزومات پزشکی و دارویی و فرآورده های آرایشی، بهداشتی، سلولزی که از سازمان پروانه دریافت کرده اند، مبادرت می نماید.

داروخانه آموزشی: موسسه ای پزشکی که با اخذ مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تحت نظر دانشکده های داروسازی، ضمن ارائه خدمات به سایر داروخانه ها، به آموزش دانشجویان داروسازی برابر ضوابط و مصوبات ابلاغی توسط شورای آموزشی داروسازی وزارت متبوع مبادرت می نماید.

داروساز: دانش آموخته ای از گروه پزشکی در رشته داروسازی است که مدرک تحصیلی وی به تایید وزارت بهداشت رسیده و به عنوان عضوی از نظام سلامت به بیماران و سایر مراجعه کنندگان به داروخانه ها، خدمات تشخیصی و درمانی مرتبط با دارو و فرآورده های سلامت ارائه می نماید.

مسئول فنی: داروسازی که با اخذ پروانه مسئولیت فنی صادره از سوی دانشگاه مربوطه به وظایف قانونی خود در داروخانه عمل می نماید. چگونگی معرفی داروساز مسئول فنی و تعداد داروساز مورد نیاز هر داروخانه طبق ضوابط ابلاغی از سوی اداره کل نظارت بر دارو خواهد بود.

موسس: موسس داروخانه آموزشی، دانشکده داروسازی مربوطه بوده و وظایف موسس بر عهده نماینده قانونی دانشکده که از طرف ریاست آن به عنوان مدیر داروخانه منصوب می شود برابر مفاد ماده ۱۴ آیین نامه داروخانه می باشد. بدیهی است مسئولیت قانونی مسائل مربوط به اداره داروخانه آموزشی نهایتاً متوجه ریاست دانشکده داروسازی خواهد بود.

مربی آموزشی: مطابق استاندارد ها و برنامه راهبردی دروس کارآموزی داروخانه، مربی آموزشی می تواند از اساتید عضو هیات علمی دانشکده داروسازی (تمام وقت، پاره وقت یا نیمه وقت) و یا مسئولین فنی شاغل در داروخانه ها، یا نیروهای دکترای داروسازی دانشکده داروسازی باشد که استاندارد مطلوبی از حرفه داروسازی را نمایش می دهند. مربی آموزشی باید حداقل دارای مدرک دکترای داروسازی از دانشکده داروسازی بوده و حداقل یکسال تجربه کار در محیط داروخانه را داشته باشد. مربی آموزشی داروخانه باید نزد بیماران و متخصصین حرف پزشکی به داشتن رفتار حرفه ای مطلوب مشهور باشد. مستندات چنین رفتاری، رعایت اخلاق حرفه ای و ارائه خدمات دارویی می باشد.

مختصات داروخانه آموزشی داروخانه آموزشی: داروخانه های تاسیس شده توسط دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی لرستان که مطابق با قوانین مرتبط با آیین نامه تاسیس و اداره داروخانه ها و ضوابط مربوط به آن مجوز فعالی آن ها توسط کمیسیون ماده ۲۰ دانشگاه علوم پزشکی تایید

شده و به شرط داشتن مسئولین فنی واجد شرایط، تحت نظارت معاونت غذا و داروی دانشگاه فعالیت می کنند.

الزامات محیط آموزشی داروخانه آموزشی

مطابق استاندارد ها و برنامه راهبردی دروس کارآموزی داروخانه (استاندارد ۴) هر داروخانه آموزشی دانشگاه، نیازمند کلاس درس مطلوب ارائه آموزش، محل مناسب برای استراحت پرسنل و اساتید و دانشجویان، اتاق های مدیریت و امور اداری، باجه پذیرش، باجه های اختصاصی جهت استقرار مسئولین فنی، باجه مجزا جهت استفاده آموزشی دانشجویان و اساتید، سیستم های کامپیوتری به تعداد هر کدام از باجه های داروخانه می باشد. به لحاظ منابع انسانی، پرسنل آموزش دیده اداری، مسئولین فنی تحت نظارت معاونت غذا و داروی دانشگاه و نیز تکنسین های دارویی آموزش دیده برای اداره امور داروخانه آموزشی مورد نیاز می باشد. تعامل و همکاری داروخانه آموزشی با معاونت آموزشی دانشکده داروسازی، اساتید و مربیان آموزشی و همچنین معرفی یک رابط از هر داروخانه به این معاونت ضروری است.

- فاصله داروخانه آموزشی از سایر داروخانه ها برابر ماده ۱۸ آیین نامه داروخانه هاست.
- محیط آموزش کارآموزی داروخانه باید تمامی استاندارد های تعیین شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را دارا باشد
- حداقل مساحت (کف) داروخانه آموزشی روزانه ۶۰ متر مربع و شبانه روزی ۱۰۰ متر مربع می باشد.
- داروخانه آموزشی باید انبار مناسبی جهت نگه داری دارو ها مطابق ضوابط علمی و فنی، جدای از مساحت داخلی داروخانه داشته باشد.
- کادر شاغل در داروخانه آموزشی باید عاری از هر گونه تخلف از آیین نامه های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشند.
- داروخانه آموزشی باید دارای فضای مناسب برای مطالعه و آموزش دانشجویان باشد.
- داروخانه آموزشی می بایست فضای مناسب رختکن را برای دانشجویان فراهم آورد.
- داروخانه های آموزشی باید امکان ثبت ورود و خروج و گزارش حضور دانشجویان را داشته باشد.
- وجود حداقل یک دستگاه رایانه مستقل مجهز به نرم افزارهای علمی و اطلاع رسانی جهت استفاده اساتید و دانشجویان ضروری است.

- داروخانه آموزشی علاوه بر محل دریافت و تحویل نسخ می بایست واحد محلی جهت مشاوره دارویی و تحویل دارو های OTC به بیماران باشد.
  - بهتر است به جهت سرعت عمل پایین تر دانشجویان در انجام فرایند های داروخانه، و جلوگیری از اشتباهات ناشی از فشار کاری داروخانه، گیشه جداگانه و مهر مخصوص کارآموز برای ایشان در نظر گرفته شود.
  - تعریف محیط آموزش کارآموزی به صورت مداوم و سالیانه بازنگری می گردد تا با دقت هر چه تمام تر در برگیرنده خدمات، اختیارات و کیفیت محط آموزش و دانشکده مسئول آموزش باشد.
- در هر نیمسال دانشجویان واجد شرایط آموزش که واحد های درسی کارآموزی در عرصه داروخانه شهری یک و دو را اخذ نموده اند، در داروخانه آموزشی به شرط معرفی توسط معاونت آموزشی و برنامه زمانبندی از طرف مسئول درس دانشکده زیر نظر اساتید معرفی شده از سوی دانشکده به داروخانه آموزشی معرفی می شوند. دانشجویان در داروخانه حاضر شده و به انجام امر آموزشی می پردازند. فرایند های آموزشی برای دانشجویان، شامل حضور هر دانشجو به عنوان کارآموز در داروخانه به منظور ارتقای مهارت های حرفه ای و توانمند سازی دانشجویان داروسازی برای کار در محیط واقعی داروخانه های شهری با تاکید بر توانمندی مدیریت تجویز داروهای بدون نسخه و فرآورده های سلامت محور جانبی نظیر مکمل های تغذیه ای، فرآورده های گیاهی و محصولات آرایشی و بهداشتی، و کسب توانمندی های لازم به منظور مدیریت داروخانه های شهری می باشد.

شرح وظایف و الزامات حضور دانشجویان در داروخانه آموزشی

وظایف حرفه ای و اخلاقی کارآموز:

- شناخت و رعایت کدهای اخلاق در داروسازی معرفی شده توسط فرهنگستان علوم پزشکی
- احترام متقابل و شرکت در فعالیت های گروهی

قوانین و مقررات مربوط به حضور آموزشی دانشجویان در داروخانه آموزشی

ا. حضور به موقع در داروخانه شهری

ب. حضور در جایگاه پذیرش و تحویل کار و زیر نظر مربی آموزشی

۴

- ج. عدم غیبت و تعویض شیفت
- د. شرکت در جلسات STUDY CASE
- ه. حضور فعال در داروخانه
- و. گزارش عملکرد هر شیفت در پایان ماه
- ز. همکاری با مسئولین فنی و پرسنل داروخانه ها

اساتید مشارکت کننده در روند آموزشی داروخانه

به منظور آموزش دانشجویان، تمام مدرسین آموزشی تجربه کار در داروخانه را دارند و یا دوره آموزشی مرتبط را طی کرده اند؛ شامل اعضای زیر:

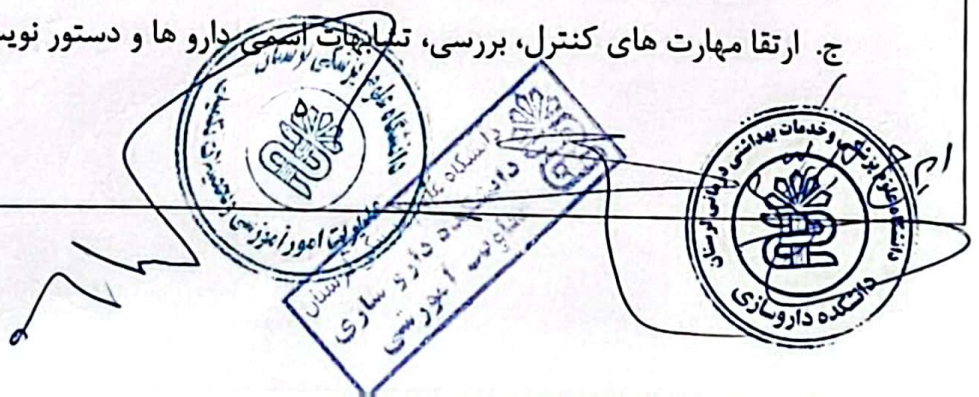
- ا. اعضای هیئت علمی داروسازی بالینی
- ب. اعضای هیئت علمی فارماکولوژی سم شناسی با پایه داروساز
- ج. اعضای هیئت علمی سایر رشته ها پایه داروساز
- د. داروساز آموزش دیده تحت نظر گروه داروسازی بالینی

واحد های آموزشی قابل ارائه:

۱. کارآموزی در عرصه داروخانه شهری ۱ (۳ واحد معادل ۱۵۳ ساعت کارآموزی)
۲. کارآموزی در عرصه داروخانه شهری ۲ (۳ واحد معادل ۱۵۳ ساعت کارآموزی)
۳. کارآموزی در عرصه داروخانه شهری ۳ (۲ واحد معادل ۱۰۲ ساعت کارآموزی) (اختیاری)

اهداف آموزشی و رئوس مطالب

- ا. آشنایی با بیمه های رایج در داروخانه و نحوه تعهد هر یک از آن ها
- ب. آشنایی با نرم افزار های داروخانه ای و نحوه عملکرد آن ها در محاسبه فرانشیز بیمار
- ج. ارتقا مهارت های کنترل، بررسی، تطبیقات اسمی دارو ها و دستور نویسی

- د. نحوه صحیح پذیرش بیمار و تحویل صحیح دارو به بیمار
- ه. کنترل شرایط خاص از جمله ازدحام و برخورد حرفه ای با بیماران پرخاشگر
- و. ارجاع دارو های پرونده ای و نحوه صحیح ارجاع موارد خاص و تداخلات به پزشک مربوطه
- ز. اصول توصیه و مشاوره با بیمار با توجه به ویژگی ها و خصوصیات بیمار در خصوص نسخ و دارو های OTC
- ح. تمرین با استفاده از سناریویی از پیش طراحی شده در خصوص کنترل شرایط خاص در داروخانه و برقراری ارتباط موثر

شرح وظایف مربیان در داروخانه آموزشی

- أ. معرفی چرخه کار داروخانه و روش انجام فرایندهای مربوط به داروسازان و سایر کادر داروخانه
- ب. آموزش مهارت های برقراری ارتباط با بیمار و همکاران در داروخانه و سایر اعضای کادر درمان
- ج. نظارت بر رفتار حرفه ای و نحوه تعامل دانشجویان با پرسنل داروخانه و بیماران
- د. نظارت بر فعالیت های دانشجویان در راستای اهداف آموزشی هر یک دروس کارآموزی
- ه. ایجاد فضای مناسب برای پذیرش مسئولیت مستقیم توسط دانشجو و افزایش توانمندی و کارآمدی ایشان
- و. کسب اطمینان از یادگیری صحیح دانشجویان با پرسش و پاسخ دوره ای
- ز. نظارت بر عرضه صحیح نسخ و داروهای بدون نسخه و اطلاعات دارویی توسط دانشجویان
- ح. انتقال مشکلات پیش آمده احتمالی برای دانشجویان به مسئول درس
- ط. افزایش مهارت حل مسئله و کمک به رفع مشکلات آموزشی دانشجویان در عرصه
- ی. بررسی و تصحیح تکالیف مشخص شده در قالب لاگ بوک

شرح وظایف مسئول فنی داروخانه آموزشی

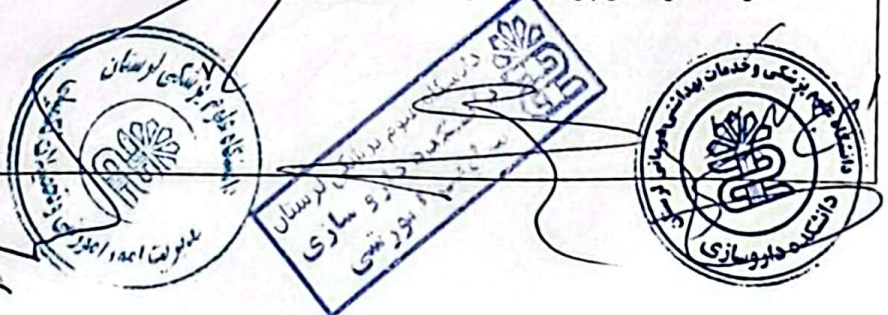
- أ. حضور فعال در داروخانه در ساعات تعیین شده مطابق آیین نامه
- ب. کنترل نسخ و ارائه داروهای تجویز شده طبق ضوابط و امضا و ممهور نمودن آن ها

- ج. عرضه دارو های بدون نسخه مطابق فهرست و ضوابط اعلام شده از سوی وزارت و ارائه راهنمایی دارویی جهت استفاده از آن ها
- د. رعایت ضوابط مربوط به بسته بندی مجدد دارو های تجویز شده با ارائه توضیحات لازم و تحویل بهداشتی آن ها
- ه. ارائه وظایف مربی آموزشی طبق تعریف ابتدای آیین نامه به دانشجویان داروسازی
- و. بررسی موارد ابهام و در صورت لزوم جایگزینی اقلام در نسخ تجویزی، پس از مشاوره با پزشک معالج
- ز. اعمال نظارت بر شرایط نگه داری داروها، شکل ظاهری، کیفیت فیزیکی و تاریخ مصرف و نحوه تدارک و عرضه دارو ها
- ح. ساخت و ارائه داروهای ترکیبی طبق ضوابط با توجه به اصول علمی و فنی به نحوی که مانع سایر وظایف قانونی وی نگردد.
- ط. استفاده از روپوش سفید با نصب اتیکت مشخصات
- ی. همکاری با بازرس یا یا بازرسان دانشگاه یا وزارت
- ک. اعلام گزارش مراتب تخلف به دانشگاه
- ل. تکمیل و ارسال پرسشنامه ها برای امور اطلاع رسانی و تحقیقاتی در ارتباط با برنامه تنظیم شده توسط وزارت
- م. اعلام مشکلات مشاهده شده در دارو ها برابر الگوی تعیین شده از طرف اداره کل دارو

شرح وظایف تکنسین دارویی داروخانه آموزشی

- أ. بررسی استحقاق، ثبت و تایید نسخ از طریق اطلاعا ثبت شده در کامپیوتر
- ب. پیچیدن نسخ و چیدن دارو ها در سبد های مربوطه
- ج. کمک به چیدن داروهای وارده به داروخانه (خریداری شده) در قفسه مربوطه
- د. چک نمودن تاریخ انقضا داروها و کمک به مدیر داروخانه
- ه. کمک کردن و همکاری با داروسازمسئول برای آماده کردن و تهیه دارو های ساختنی
- و. نظارت بر پرداخت هزینه های دارویی

ز. حفظ و نگه داری لیست داروها و یادگیری موارد مصرف عام و خاص آن ها
ح. رسیدگی به شکایات و پیشنهادات مشتری ها در مورد ارائه و زمان تحویل داروها
ط. همکاری با دانشجویان کارآموزی جهت انجام فرایندهای ثبت و تایید نسخ و راهنمایی در خصوص محل چینش داروها

منابع اصلی علمی مورد استفاده در روند آموزش دانشجویان داروسازی در داروخانه های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان شامل موارد زیر خواهند بود:

- ا. نرم افزار UpToDate آنلاین
- ب. نرم افزار Micromedex
- ج. نرم افزار Lexicomp
- د. فهرست رسمی داروهای تولیدات داخلی و داروهای وارداتی به آدرس: irc.fda.gov.ir
- ه. کتاب توصیه های دارویی؛ دکتر خیراله غلامی و همکاران، تهران نشر دف، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در واحدهای آموزشی ارائه شده در داروخانه های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان به شرح زیر خواهد بود:

- آزمون کتبی پایان ترم (۳۰٪ کل نمره)
- آزمون های عملی/مهارتی در طول دوره (۴۰٪ کل نمره)
- انجام تکالیف محول شده/ رعایت اخلاق حرفه ای و نظم (۳۰٪ کل نمره)

